

Beretning fra Sentralt forhandlingsutvalg 2017 – 2019

Sammensetning

Sentralt forhandlingsutvalg har i perioden høsten 2017 – våren 2019 hatt følgende sammensetning:

Farshad Alamdari, Hedmark, (leder), Hege Myklebust Vartdal, Møre og Romsdal (nestleder), Ragnhild Henriksen Løken, Østfold/Hedmark (medlem), Christiane Howlid Dahle, Rogaland (varamedlem) og Øivind Grønnerud Ellingsen, Hedmark (varamedlem).

Utvalgets faste sekretær har vært Elin Kværnø.

Periode

Beretningen dekker tiden fra høsten 2017 til våren 2019.

Møter

Sentralt forhandlingsutvalg (SF) har i perioden avholdt 12 møter. Enkelte av møtene har strukket seg over flere dager. For å begrense kostnader har flere av møtene blitt holdt i forbindelse med andre arrangementer i regi av NTF og/eller kursaktiviteter.

I tillegg til dette benytter SF seg av utstrakt bruk av elektronisk behandling i saker utvalget arbeider med.

Hovedsakene SF har arbeidet med har vært:

- Sentrale tariffoppgjør og tariffrevisjoner i offentlig sektor 2018 og 2019.
- De lokale forhandlingene ute i fylkene og ved statlige virksomheter høsten 2017 og høsten 2018.
- Utarbeiding av informasjonsmateriell til de lokale UTV i fylkene, herunder en veiledning om tillitsvalgtarbeid i forbindelse med regionreformen.
- Bistand i enkeltsaker. Det har vært en økende grad av behov for bistand i fylkene i perioden.
- Forberedelser til de lokale forhandlingene høsten 2019.
- Deltagelse i utarbeiding av NTFs arbeidsprogram.
- Forberedelser, gjennomføring og evaluering av Lønnspolitisk forum 2017 og NTFs tariffkonferanser 2018 og 2019.
- Deltagelse i revisjon av NTFs vedtekter og reglement for tariffbundne virksomheter.

- Utvikling og gjennomføring av kurs for medlemmer av UTV i fylkeskommunene, tillitsvalgte og kontaktpersoner i statlige virksomheter.
- Deltagelse på Akademikernes tariffkonferanser.
- I tillegg til å utarbeide egne, har Sentralt forhandlingsutvalg deltatt i arbeidet med foreningens høringssvar.
- Deltagelse og oppdrag som forelesere på Lederforum
- Deltagelse i «pensjonsutvalget» - utvalg sammensatt av alle tre forhandlingsutvalgene i Akademikerne

Medlemmer av SF har også deltatt på NTFs egne kurs for tillitsvalgte både som forelesere og kursdeltagere.

Akademikerne

Som følge av NTFs medlemskap i Akademikerne ligger det en forpliktelse i å være representert i Akademikernes tre forhandlingsutvalg for henholdsvis kommune, stat og helse. I inneværende periode har både utvalgets medlemmer og ansatte i sekretariatet vært oppnevnt som enten medlemmer eller varamedlemmer i utvalgene. Det er regelmessige møter, i utgangspunktet ett møte hver måned. Videre deltar utvalgets medlemmer på Akademikernes ulike arbeidslivskonferanser, tariffkonferanser og evalueringskonferanser. I tillegg har leder av SF og leder for jus og arbeidsliv/forhandlingsjef vært forelesere for Akademikernes regionale tariffkurs i KS-området.

Tannlegeforeningens tariffpolitikk

Lønnspolitisk forum 2006 vedtok NTFs tariffpolitikk. Det tilkom noen små endringer i Lønnspolitisk forum 2017. NTF arbeider for medlemmenes lønns-, inntekts- og arbeidsvilkår gjennom sentrale og lokale kollektive avtaler og individuelle tilpasninger til disse samt en rekke generelle og spesielle særavtaler. NTFs tariffpolitikk skal gi medlemmene en bedret lønnsutvikling gjennom lokal lønnsdannelse basert på individuelle kriterier som gjenspeiler tannlegenes ansvarsfulle og autonome yrkesutøvelse.

I løpet av perioden ble NTFS pensjonspolitikken vedtatt.

Tariffområder

Sentralt forhandlingsutvalg har fullmakt fra hovedstyret til å forhandle og inngå tariffavtaler på vegne av NTF. Foreningen har partsrettigheter i 7 tariffområder.

Kommunalt avtaleområde (KS), Kommunalt avtaleområde (KS Bedrift), Oslo kommune, Staten, Spekter- Helse, Virke/HUK og Spekter (område 1-9). NTF organiserer om lag 1800 medlemmer i disse tariffområdene.

Kort oversikt over de siste års tariffoppgjør

Pensjon

Avtale om ny offentlig tjenstepensjon ble signert 3. mars 2018 av staten, Spekter og KS på den ene side og Akademikerne, LO, YS og UNIO på den andre side.

Den 14. juni 2018 vedtok Akademikerne å godta ny pensjonsordning som vil gjelde 800 000 offentlige ansatte i staten, kommunene og sykehusene.

Avtalen ble inngått som en følge av at offentlig tjenstepensjon i større grad må tilpasses pensjonsreformen i folketrygden fra 2009, en reform som ble innført fordi systemet ikke lenger var bærekraftig. Etter reformen blir pensjonene lavere og lavere for hvert eneste årskull. Dette skjer som følge av såkalt levealdersjustering, det vil si at årlig pensjon fordeles på forventet levealder. Dagens ordning har et tak på opptjening på 30 år. Har du full opptjening når du er 67 år, får du ikke mer i pensjon ved å jobbe lenger. Dette betyr at det er vanskelig å kompensere for levealdersjusteringen ved å stå lenger i arbeid.

Ny ordning gjelder fra 1963-kullet

Ordningsen innføres etter planen fra 2020 og vil gjelde for de som er født i 1963 eller senere. De som omfattes av de nye reglene og som har opptjening i dagens ordning, beholder allerede oppspart pensjon når de går over til ny ordning.

Endringer i korte trekk

- Ytelsespensjon erstattes med en påslagsmodell. Det betyr at pensjonen man tjener opp i offentlig sektor kommer i tillegg til pensjonen man får fra folketrygden.
- Alle år teller med.
- Pensjonen kan tas ut fleksibelt fra 62 – 75 år, på samme måte som i folketrygden. Jo senere uttak, jo høyere årlig pensjon.
- Man kan kombinere arbeid og pensjon, uten kutt i pensjonen.

- Man kan gå fra offentlig til privat sektor og ta med årene fra offentlig sektor. Dette vil bidra til å øke mobiliteten i arbeidslivet.
- I tillegg blir AFP-ordningen lagt om fra å være en ren førtidspensjonsordning til en tilleggspensjon som varer livet ut.

Som en oppfølging av fremforhandlet avtale om tjenestepensjon for ansatte i offentlig sektor, ble endringer i lov om statens pensjonskasse sendt på høring, med høringsfrist 9. januar 2019.

7. mai 2019 var det stortingshøring om lovforslaget om ny offentlig tjenestepensjon. For Akademikerne møtte leder Kari Sollien og leder for Akademikerne stat, Anders Kvam.

Stortinget vedtok 11. juni 2019 endringer i lov om statens pensjonskasse.

Høringsnotatet inneholdt ikke lovforslag om særregler for personer med særaldersgrense, som tannleger i fylkeskommunene. Lovforslagene er utformet som om de gjelder alle, uavhengig av aldersgrense. Det er avtalt en prosess med partene om å tilpasse reglene for personer med særaldersgrenser. Denne prosessen forventes å følges opp høsten 2019 og er særlig relevant for tannlegene i fylkene.

Akademikernes mål har vært at ingen skal tape på overgang til ny offentlig tjenestepensjon.

Akademikerne er svært opptatt av en sterk og kompetent offentlig sektor. For at staten, kommunene og helseforetakene skal være attraktive arbeidsgivere er en god tjenestepensjonsordning viktig. Avtalen fra i fjor var veldig viktig for å få på plass en langsiktig god ordning som også følger opp pensjonsreformen.

Akademikerne mener lovforslaget følger opp pensjonsavtalen godt på de fleste områder, men pekte også på flere punkter som Akademikerne mener bryter med den inngåtte pensjonsavtalen eller intensjonene med den.

Et eksempel er at lovforslaget gir negative utslag for de som har jobbet deler av karrieren i privat sektor. De som startet i offentlig sektor i ung alder, men som har vært i privat sektor en lengre periode før de igjen jobber i offentlig sektor, kommer urimelig dårlig ut.

Akademikerne mener at det også generelt bør etableres en garanti for tjenestepensjon minst på nivå med bruttopensjonen for de som blir flyttet til ny ordning. Dette vil både være rimelig, og vil sikre at endringen ikke utfordrer enkeltpersoners rettigheter etter for eksempel Grunnloven.

Pensjonsavtalen gir stor fleksibilitet for de som er født i 1963 eller senere. Akademikerne og de andre arbeidstakerorganisasjonene lyktes ikke å få Regjeringen med på dette for de som er eldre.

Akademikerne mener det bør innføres fleksibilitet også for disse. Et minimum bør være å åpne for å kombinere videre arbeid med uttak av tjenestepensjon fra 67 år. Dette er et enkelt tiltak og gir insentiver til å stå lengre i arbeid, noe som er sentralt i pensjonsreformen.

Tariffoppgjøret Helse

Akademikerne helse er Akademikernes forhandlingsutvalg i sykehussektoren, og inngår sentrale avtaler om hvordan lokale forhandlinger skal gjennomføres. Akademikerne helse forhandler på vegne av 22 000 medlemmer. Akademikernes foreninger forhandler totalt 83 lokale avtaler på sykehusene.

2018- I 2018 var det generelle lønnstillegget på 2,8 %. Samarbeidet mellom partene var godt, til tross for streiken som nylig hadde funnet sted.

2019- Også i 2019 ble Akademikerne og Spekter enige om lønnsoppgjørene for helseforetakene og sykehus. Resultatene er på nivå med frontfaget, 3,2 %. Oppgjøret gir reallønnsvekst for medlemmene. Akademikerne og Spekter skal til høsten forhandle om tilpasninger i avtalene om tjenestepensjon.

Tariffoppgjøret i KS

Oppgjøret omfatter til sammen 25 400 av Akademikerforeningenes medlemmer i Kommunalt avtaleområde.

2018 – Det ble enighet i forhandlingene. Akademikerne jobber hvert år for at lektorene (som er den eneste Akademikergruppen som ikke har lokale forhandlinger i KS området) skal gå bort fra sentralt fastsatt lønn. I dette oppgjøret fikk lektorene en samlet lønnsvekst på nærmere tre prosent. Og Akademikerne vil jobbe videre for at lektorene får forhandle lønnen sin lokalt i fremtidige oppgjør.

Totalrammen for oppgjøret var 2,8 %, i tråd med oppgjøret i privat sektor.

2019 – Det ble brudd i forhandlingene mellom KS og Akademikerne. Bakgrunnen for bruddet var at lektorene ble nedprioritert og uenighet om hvordan ny offentlig tjenestepensjon skal reguleres i tariffavtalen.

Det ble enighet om opprettelse av ny særavtale om pensjonsordninger; SGS 2020 Pensjonsordninger.

I den nye tariffavtalen er det avtalt nye pensjonsordninger for arbeidstakere født 1963 og senere. Avtalen trer i kraft fra 1.1.2020.

Pensjonsordningen er framforhandlet på bakgrunn av pensjonsavtalen mellom regjeringen og partene i offentlig sektor som ble signert 3. mars i fjor, og de endringene Stortinget vedtok 11. juni i Lov om Statens pensjonskasse og Lov om Sykepleierpensjon som følger opp Pensjonsavtalen.

Totalrammen for oppgjøret var om lag 3, 2%, i tråd med oppgjøret i privat sektor.

I dette området forhandler Akademikerne på vegne av 1256 NTF-medlemmer.

Storparten av Akademikernes medlemmer, herunder tannlegene, er omfattet av lokal lønnsdannelse som gjennomføres på høsten.

Tariffoppgjøret i Oslo kommune

Oppgjøret omfatter til sammen 3000 av Akademikerforeningenes medlemmer.

2018 – Det ble brudd i forhandlingene mellom KS og Akademikerne. Bakgrunnen var at Oslo er den eneste kommunen der Akademikernes medlemmer ikke får forhandle lokalt.

Det ble enighet i meklingen. Enigheten skulle bane vei for lokale forhandlinger på arbeidsplassen også i Oslo, ved at det ble nedsatt et partssammensatt utvalg.

2019 – Akademikerne brøt forhandlingene med Oslo kommune, kom ikke til enighet i meklingen og 140 medlemmer var ute i streik.

Medlemmer i rådhuset ble tatt ut i streik, fra bystyrets sekretariat og byrådsavdelingene. Uttaket rammet politiske prosesser knyttet til blant annet budsjettarbeid, valgforberedelser og et stort digitaliseringsprosjekt.

Ingen av NTFs medlemmer ble tatt ut i streik, men NTF var sterkt involvert i streikeberedskapen.

Etter en kort og målrettet streik som legger press på forhandlingene i 2020, ble streiken avsluttet mandag 27.mai. Akademikernes medlemmer i Oslo Rådhus var tilbake på jobb tirsdag 28.mai.

Totalrammen for oppgjøret var om lag 3, 2%, i tråd med oppgjøret i privat sektor.

Akademikerne forhandler på vegne av 84 NTF-medlemmer i dette området.

Tariffoppgjøret Stat

Oppgjøret omfatter til sammen 30 600 av Akademikerforeningenes medlemmer.

2018 - Det ble inngått to tariffavtaler i staten i tariffoppgjøret 2016. En for Akademikerne og en for LO, Unio og YS. Akademikerne oppnådde etter flere tiårs innsats lokal lønnsdannelse for sine medlemmer. I 2018-oppgjøret ble Akademikernes tariffavtale ytterligere modernisert, blant annet ved at ca. 40 lønnsrammer ble erstattet med en lønnsstige. Stipendiater og spesialistkandidater ble godt ivarettatt i lønnsstigen. Videre ble minstelønnene fjernet og all økonomi ble avsatt til lokale forhandlinger.

Oppgjøret hadde en ramme på 2,8 prosent. Ut fra de forutsetningene som forelå var partene fornøyd med resultatet.

2019 – Også i dette oppgjøret ble det brudd i forhandlingene og mekling.

Det ble enighet i meklingen.

Oppgjøret innebærer at det settes av 2,15 prosent til kollektive lokale forhandlinger med virkningsdato 1.mai.

Avtalen innebærer i tillegg en løsning for en ny AFP-ordning i staten som skal innføres for medlemmer født 1963 eller senere.

Taket på pensjonsgivende variable tillegg fjernes fra 1. januar 2020.

Avtalen løfter også begynnerlønnen til forskningsstipendiater.

Akademikerne forhandler i dette området på vegne av 356 medlemmer av NTF.

Lønnsutvikling NTFs medlemmer

NTFs medlemmer i de fire omtalte tariffområdene har alle hatt om lag samme lønnsutvikling de siste årene.

Lønnsnivåene er likevel differensiert, både mellom tariffområdene og mellom fylkene i det samme tariffområdet.

Økonomi

NTF får hvert år tildelt en økonomisk ramme for opplæring og utviklingsmidler fra Opplærings- og Utviklingsfond etablert henholdsvis i tariffområde stat, kommune og helse. Fondet administreres av Akademikerne.

NTFs tariffkonferanse, NTFs Statskonferanse og tillitsvalgtskursene finansieres som regel i sin helhet fra disse midlene.

Kurs og konferanser

NTF offentlig sektor gjennomfører årlig en rekke kurs og møter for tillitsvalgte i offentlig sektor.

Interne konferanser

Tariffkonferanse og Lønnspolitisk forum

Egne kurs

Grunnkurs for tillitsvalgte i fylkene og Oslo kommune

Grunnkurs for tillitsvalgte i staten

Videregående kurs for tillitsvalgte fylkene og Oslo kommune

Lønnspolitisk forum

Avholdes de årene det er valg, det vil si hvert annet år.

Forumet er en møteplass for blant annet erfaringsutveksling, strategisk lønnspolitisk tenkning, tariffpolitiske diskusjoner og stadfestingen av disse. Valg til Sentralt forhandlingsutvalg skjer på Lønnspolitisk forum.

Videre har konkrete saker som opplæring av tillitsvalgte, lønnsstatistikk, pensjon og særaldersgrensen blitt behandlet.

2017 – I tillegg til de ordinære sakene (rapport fra lokale UTV, rapport fra lokale lønnsoppgjør og valg) var dette på agendaen dette året; regionreformen og ny offentlig tjenstepensjon og NTFs pensjonspolitikk.

NTFs tariffkonferanse

I henhold til Reglement for NTFs tariffbundne virksomheter skal det holdes årlige tariffkonferanser, fortrinnsvis i februar/mars. NTFs tariffkonferanse har følgende oppgaver:

- a) legge strategier for årets tariffoppgjør
- b) fastsette SFs forhandlingsmandat til tariffoppgjørene
- c) evaluere sentrale og lokale lønnsoppgjør
- d) velge/utpeke valgkomité
- e) drøfte generelle tariffpolitiske spørsmål innen tariffområdene NTF har partsrettigheter

Bakgrunnen for etablering av denne møteplassen var å rendyrke det tariffpolitiske arbeidet i foreningen og å samle UTV-lederne m.fl. tidsmessig nærmere lønnsoppgjørene på våren.

2018 – I hovedtrekk var temaene regionreformen, ny offentlig tjenstepensjon, nye retningslinjer for valgkomiteen, lønnsoppgjørene og orienteringer fra SF og hovedstyret og lønnsstatistikk.

2019 – I hovedtrekk var temaene ny offentlig tjenstepensjon, lønnsoppgjørene og orienteringer fra SF og hovedstyret og lønnsstatistikk.

Tillitsvalgtsopplæring

Sentralt forhandlingsutvalg har blant annet ansvaret for å drive opplæring av tillitsvalgte, spesielt i lov- og avtaleverk, forhandlingsstrategi og -teknikk. Denne virksomheten finansieres med OU-midler så langt det finnes midler til dette.

Fra 2009 gjennomføres det fast todelt tillitsvalgtsopplæring i kommunalt tariffområde, del I om våren tilpasset nye tillitsvalgte og del II på høsten tilpasset mer erfarne tillitsvalgte.

I statsområdet gjennomføres et årlig forhandlingsseminar i samarbeid med enkelte andre foreninger i Akademikerne og et årlig seminar med noe grunnleggende opplæring og aktuelle tema. SF deltar på seminaret.

Hovedtemaene i tillitsvalgtkursene som har blitt holdt i perioden er arbeidsgivers styringsrett, sentrale arbeidsrettslige emner, hierarkiet i avtaleverket og generell kollektiv arbeidsrett med utgangspunkt i tariffavtalene i de ulike tariffområdene. SF anser slike kurs som særlig viktige i arbeidet med å rekruttere og beholde tillitsvalgte lokalt samt for å oppmuntre og motivere de tillitsvalgte til fortsatt innsats.

NOAT møter

Styrene i den offentlige del av tannlegeforeningene i de skandinaviske landene Danmark, Sverige og Norge har siden slutten av 1980-tallet gjennomført et årlig nordisk møte for å utveksle informasjon og for å gi hverandre innspill og inspirasjon rundt de utfordringer som til enhver tid finnes i arbeidet med lønns- og arbeidsvilkår for tannlegene.

NOAT møtet 2018 ble avholdt i København og 2019-møtet ble avholdt i Stockholm. Neste år skal NOAT møtet avholdes i Oslo.